

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

MAANDOVERZICHT

No. **9** -1951

121

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

Maandoverzicht no. 9 - 1951

V E R T R O U W E L I J K

I N H O U D

I. Communisme Internationaal	blz. 1
II. Activiteit van de C.P.N.	" 5
III. Vakbeweging	" 12
IV. Andere Stromingen	" 18
V. Indonesië	" 21
VI. Overzicht der stakingen in de maand September 1951	" 24

Vier bijlagen.

Hoofdstuk I. COMMUNISME INTERNATIONAAL

Tactiek

Het Stalinisme tracht zijn greep op de massa verder te verstevigen door zijn huidige tactiek ter propagering van nationale zelfstandigheid. De doelstellingen zijn bekend: enerzijds - op korte termijn - het vergroten van de macht van het Sowjet-bloc contra Amerika, anderzijds - en dan op langere baan - het realiseren van de communistische denkbeelden in het Westen.

Het Volksfront in Frankrijk, onder leiding van de socialist wijlen Léon Blum bracht de communisten in de dertiger jaren mede aan het bewind. Direct na de bevrijding in 1944-1945 gelukte het de Stalinisten om in enkele West-Europese landen (o.a. in Frankrijk en België) mede aan de regering deel te nemen. Deze situatie werd in de daarop volgende vijf jaar ingrijpend veranderd onder invloed van de door het Kremlin uitgestippelde internationale koers.

De agressieve politiek van het in September 1947 opgerichte Kominform bracht een verwijdering, welke de communisten in het Westen, die mede gebonden waren haar te ondersteunen, meer en meer in het isolement dreef.

De eenheid van actie, onder het motief van strijd voor nationale onafhankelijkheid, wordt thans steeds meer naar voren geschoven om die vereenzaming van de communistische partijen in het Westen tegen te gaan.

Legio publieke uitspraken van Kremlin-getrouwe partijleiders bevestigen dit ten overvloede.

De uitvoerige rede van Paul de Groot ter jongste zitting van het Partijbestuur der CPN is een van de markante voorbeelden van de huidige tactiek. De daarin met nadruk herhaalde oproep tot eenheid van handelen ten behoeve van een "vrij en vredelievend Nederland" wordt aangeduid als een keerpunt in de na-oorlogse ontwikkeling (vide De Waarheid, 26-9-1951). In het tweede hoofdstuk, hiervolgend, wordt de nodige aandacht besteed aan de betekenis van dit recente getuigenis. In internationaal opzicht kan terzake worden verwezen naar gelijkgerichte activiteit. Aan het optreden van de Groot gingen o.m. vooraf de oproepen van de Oost-Duitse en de Franse zusterpartijen. De Britse c.p. heeft wat later ook aldus gereageerd.

Het Centraal Comité der Socialistische Eenheidspartij van Duitsland, de S.E.D., richtte zich in een "Open brief" gelijkelijk tot leden en functionarissen van de Sociaal-Democratische partij en van de Communistische Partij van West-Duitsland. Be-doelde open brief van de S.E.D. beslaat een volle pagina tekst in de partijkrant "Neues Deutschland" van 1 September j.l.. Op even omvangrijke uitlatingen van de Franse communistische partij - bij monde van Jacques Duclos en anderen - werd in overzicht no. 8 - 1951 reeds gewezen. Beide zijn afgestemd op de nationale omstandigheden, waaronder de communisten zich inspannen voor de begeerde "eenheid van actie".

Drie samenstellende delen

In de S.E.D.-oproep wordt die eenheid nagejaagd met de aanduiding van drie componenten, n.l.: de sociaal democraten, de communisten en de vakbondsleden (Gewerkschaftler). De afzonderlijke vermelding als groep van de leden der vakbeweging in deze drie-eenheid heeft kennelijk meer dan incidentele betekenis.

Onder "Vakbeweging" (Hoofdstuk III van dit overzicht) wordt aan de hand van nieuwe aanwijzingen op deze door de communisten gewenste eenheid van actie nader ingegaan. De in het openbaar te volgen koers bij de gepropageerde samenwerking met niet-communistische, en zelfs met anti-communistische vakbondsleiders verdient de belangstelling.

De communisten verwachten begrijpelijkerwijze juist op sociaal-economisch terrein het nuttigste effect van hun woelarbeid.

De drukkende lasten als gevolg van de opgevoerde bewapening van het Westen beïnvloeden onvermijdelijk de materiële positie der massa. Het Stalinisme keert zich als imperialistische wereldmacht vooral tegen Amerika, de exponent van het Westerse bloc. Het tracht meer en meer te profiteren van de sociale spanningen, die door de huidige bewapeningswedloop worden verhoogd.

Vele dringende maatregelen (verbetering volkshuisvesting, verlaging van de kosten voor levensonderhoud, uitgaven voor culturele en onderwijszaken) blijven achterwege of worden bekibbeld. Hierdoor is wrevel en ongerustheid in bredere lagen der bevolking ontstaan (Bijlage I).

De Sowjet-belangen voorop.

Het kan derhalve niemand verbazen, dat de communisten bij uitstek de hierdoor opgewekte onlustgevoelens aanwakkeren. Hun voornaamste taak blijft, ondanks de opportunistische nationale leuzen, het versterken van de Sowjet-macht in alle opzichten.

Dit is geen nieuw facet van de communistische tactiek. Ook in de tweede wereldoorlog, dus juist in het tijdvak van uiterste nationale nood, hebben de communistische partijen steeds weer de directieven van Moskou voorop gesteld en gevolgd. Het optreden van de partij in Engeland gaf daarvan destijds naar buiten wel ten duidelijkste blijk. In tegenstelling met het Continent bleef Groot-Brittannië gespaard voor een vijandelijke bezetting. De Britse communisten hebben deze nationale ongereptheid maar zeer betrekkelijk gewaardeerd.

Het reeds vroeger in deze overzichten gesignaleerde boek van de ex-communistische functionaris Douglas Hyde ("I believed" - Ik geloofde) geeft overtuigend feitenmateriaal t.a.v. de opportunistische handelwijze van de partij.

Zwenkingen in het verleden.

De tactiek der Britse communistische partij sedert 1939 bleek onmiskenbaar uit de gedragingen van haar leiders en voor-

VERTROUWELIJK

naamste aanhang. De aanvankelijk gepleegde sabotage van de nationale oorlogsinspanningen, - toen nog als kapitalistisch gedoe gekleineerd - leidde tot het verbod van het partijdagblad "Daily Worker", tot het onderduiken van deze krant en haar staf, tot het door Hyde geschetste illegale werk van de partij en tenslotte tot het weer opduiken bij de intrede van Sowjet-Rusland als bondgenoot in de kring der geallieerde oorlogvoerende mogendheden. Sindsdien fungeerde de partij enige jaren "nationaal-constructief". Deze activiteit ging toen gepaard met een geslepen en doelgerichte propaganda voor het communisme. Bedoelde positieve instelling werd niet onmiddellijk prijs gegeven na het einde van de oorlog, in 1945. Tenslotte volgde de nu nog onder leiding van Moskou en het Kominform begonnen campagne tegen het "agressieve Westen", culminerend in heftig verzet tegen economische en militaire Marshall-hulp, tegen Atlantisch Pact, West-Duitse herbewapening, Plan Schuman, etc..

De gevolgen van deze terzake gevoerde communistische agitatie doen zich danig gelden, al overdrijven de communistische voormannen uit propagandistische overwegingen het effect van hun agitatorisch optreden. Sprekende over "de anti-communistische geestelijke terreur", welke volgens Paul de Groot nu begint te slijten, zeide de algemeen secretaris der C.P.N. o.m.: "De mensen treden ons reeds heel anders tegemoet dan zelfs nog een half jaar geleden" (rede in de Partijbestuursvergadering der C.P.N. van 22 en 23 September 1951). De situatie biedt volgens hem ongekende mogelijkheden om grote stappen vooruit te doen in de strijd tegen oorlog, ellende en fascisme.

Grotewohl als communistische spreektrumpet in de Oost-Duitse, Russische bezettingszone wil de soevereine eenheid van Duitsland herstellen. Hij deed daarvoor het aanbod van vrije verkiezingen in geheel het land (besluit van de Oost-Duitse Volkskammer). In samenhang met de voorstellen, vervat in de meer genoemde S.E.D.-oproep, wekken ook de communisten in geheel Duitsland op tot de eenheid van actie van sociaal-democraten en communisten. Als punt 4 komt daarin voor: Weigering van alle aanmaak van wapening en van elk transport voor oorlogsmaterieel.

Verzetskernen tegen herbewapening.

De Italiaanse communistenleider Palmiro Togliatti heeft op zijn beurt op 9 October j.l. in het Italiaanse parlement verklaard, dat er verzetskernen worden gevormd tegen de herbewapening van de Europese landen van het Atlantische Pact.

Als een dreigement klinkt zijn opmerking, dat, als de Italiaanse regering niet breekt met het Amerikaanse drijven naar oorlog zij "mannen tegenover zich (zal) vinden, die op het juiste ogenblik, uw weg zullen blokkeren" (De Tijd, 10-10-'51). In Togliatti's toespraak werd de bekende communistische vredescampagne opnieuw op de voorgrond geplaatst. De Sowjet-Unie, aldus Togliatti, heeft herhaaldelijk mogelijkheden aan de hand gedaan voor vrede, maar al deze aanbiedingen werden van de hand gewezen. "De oorlog kan niet vermeden worden met bewapeningspolitiek en

VERTROUWELIJK

er kan geen vrede bestaan, wanneer men atoombommen achter de hand heeft".

Het gebaar der Britse Partij.

In Groot Brittannië wil de communistische partij de eenheid van actie met Labour nu zelfs bevorderen door het aantal communistische kandidaten voor de komende parlementsverkiezing van oorspronkelijk 25 terug te brengen op 10.

In de toelichting op dit besluit van de Britse c.p. wordt gezegd, dat alles gedaan moet worden om de terugkeer van de aanhangers van Churchill in de regering te verhinderen, "de grootst mogelijke eenheid in de Labourbeweging te bevorderen en de krachten van de vrede te versterken". (Waarheid 4-10-'51). Het Kominformblad verzuimde echter niet van te voren door Harry Pollitt de vastberadenheid der communisten ten voorbeeld te doen stellen aan de Labourleiding (zie bijlage II).

Agitatie.

Het anti-Amerikanisme in woord en geschrift van de communisten neemt in Nederland, evenals in het buitenland, geforceerde afmetingen aan. Te dien aanzien neemt de communistische agitatie echter niet de regel in acht, dat elke overdrijving schaadt.

Een steekproef in het C.P.N.-dagblad "De Waarheid" van 6 October j.l. toont dit nog eens aan; Op één binnenpagina wordt een bloemlezing gegeven van allerhand anti-Amerikaans geredigeerde berichten, verslagen en beschouwingen met o.m. de navolgende koppen:

1. Aan ons lijf geen "Counterthrust" meer. Nederlandse soldaten vchten niet tegen "roden", maar tegen Yanks. Legers waren het meer dan zat.
2. Von Papen weer in Turkije. Thans als Amerikaanse lakei.
3. Amerikaanse intriges in India.
4. On-Nederlandse activiteit van Amerikaansconsulaat. Rotterdamse firma keert zich tegen Amerikaanse inmenging in haar zaken.
5. Internationale Radio-conferentie. Amerika schendt souvereiniteit van andere landen.
6. Geen vrijwilligers genoeg voor Amerikaanse agressie. Reserve-officieren worden tegen hun wil naar Korea gezonden.

"Nog eens Amerika".

Op 25 September kondigde "De Waarheid" de verschijning aan van een kleine C.P.N.-brochure "Nog eens Amerika" over "de heksenjacht en de moedige strijd der Amerikaanse communisten".

De partij blijft zich ook buiten de door haar verspreide vlugschriften intensief bezig houden met het kenschetsen van Nederland als een "wingewest" van het Amerikaanse imperialisme.

VERTROUWELIJK

De tegenhanger van deze denigrerende voorlichting is een lof-aan-de-lopende-band voor de Sowjet-Unie en het volksdemocratische bloc.

Over de emigratie stort de C.P.N. eveneens de fiolen van haar toorn uit. In de Waarheid van 4 October j.l. leverde de redactie in de thans gebruikelijke "nationale" zin commentaar op het h.i. gerezen protest tegen deze door de Nederlandse overheid gepousseerde uittocht van vele landgenoten. Aanknopende aan een bericht over het onderduiken van twee jongens resp. 15- en 17-jaar oud, die weigerden met hun familie naar Canada te emigreren, schreef het C.P.N.-blad o.m.:

"Twee jongens hebben het als het ware luidkeels uitgescreuwd: hier is mijn land. Wij willen niet weg, want hier verstaat men ons, hier wonen mensen, die wij liefhebben, die wij begrijpen."

Met beschouwingen in deze trant demonstreert de C.P.N. haar bereidheid om ook deze "nationale" koers van het Kremlin stipt te volgen tot de eerstkomende zwenking:

Hoofdstuk II. ACTIVITEIT VAN DE C.P.N.

Prinsjesdag.

De maand September, met de opening van het nieuwe parlementaire jaar in Nederland, is voor de Communistische Partij wel het meest geëigende tijdstip om met nieuwe en hernieuwde leuzen in de openbaarheid te treden.

De traditionele Koninklijke handeling op de 3e Dinsdag in September, en in het bijzonder het daarmee gepaard gaande feestelijke gebeuren, accentueert het begin van een nieuwe periode van parlementair-politieke bedrijvigheid.

Gebruik makende van de daardoor bij het publiek gewekte interesse, eist de C.P.N. de aandacht op, door op of omstreeks dezelfde dag in vele gemeenten het woord te doen voeren in openbare vergaderingen, belegd door speciale comité's. Ditmaal waren het bijeenkomsten van de "18 September 1951 comité's", belegd in een twintigtal gemeenten van ons land, waarvoor redelijke belangstelling bestond. Uiteraard werd in Amsterdam de grootste toeloop gesignaleerd (geheel gevulde zaal, 2.500 aanwezigen). Een hoogtepunt in de uitvoering der communistische propaganda was aldaar de rede van de "vredespredikant" Ds. van Dalen. Met stormachtige ovaties begroet, werd hij als spreker gevierd voor zijn welwillende woorden gewijd aan het communistische vredesstreven. Zijn medewerking aan deze in feite politieke bijeenkomst was een tactisch succes voor de communisten. De dominee naderde daardoor echter zelf bedenkelijk dicht de grens van medeplichtigheid aan communistische propaganda zonder meer, zij het dat deze werd bemanmeld door een speciaal comité (zie hiervoren). De naam van dit soort comité's is alleen al een doorzichtige camouflage.

VERTROUWELIJK

Opmerkelijk was, dat in de communistische "burcht" niet de algemeen partijsecretaris Paul de Groot het woord heeft gevoerd. Deze taak was opgedragen aan Henk Gortzak, de politiek-secretaris van het district Amsterdam, een der beste sprekers van de C.P.N.. De Groot vervulde zijn spreekbeurt in Zaandam en schijnt in het vuur van zijn betoog wat te ver te zijn gegaan. Vermoedelijk zal hem dit op een veroordeling terzake van belediging komen te staan. Dit laatste nu markeert hoe fel en verbeten de communistische partij de strijd in het nieuwe politieke seizoen heeft ingezet. Hiervoor is meer dan één reden aan te wijzen.

Verkiezingen.

Als een der voornaamste motieven kan genoemd worden de a.s. verkiezing voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal op 23 Juni 1952. Alle krachten dienen te worden gemobiliseerd om te verhinderen, dat de uitslag niet een nog verdere daling van het aantal communistische stemmen zal/ geven. Reeds op het Waarheid-Zomerfeest van 2 September j.l. werd aan de leden de taak opgelegd 150.000 gulden bijeen te brengen, teneinde de verkiezingspropaganda op uitgebreide schaal te kunnen voeren. Dit is slechts de materiële zijde van de campagne. Met moeite en offervaardigheid van leden en sympathiserenden is dat bedrag nog wel op te brengen in de bijkans tien maanden die de partij nog scheiden van de dag der verkiezingen. Doch een andere en gewichtiger taak is aan de leden opgelegd. Zij toch, en zij alleen dienen hun onvermoeibare krachten te schenken aan het verbreiden van de verkiezingsleuzen. Van hen hangt het af of een einde gemaakt zal worden aan de voortdurende daling van het aantal communistische representanten in de vertegenwoordigende lichamen. Hartstochtelijk klinkt het beroep op de werkers. Verwijten over inactiviteit worden tot in de kleinste afdeling gehoord. Critiek en ootmoedige zelfcritiek wisselen elkander af, met ongemotiveerd optimisme in en schoon klinkende beloften voor een in het nabije verschiet komende volmaakte toekomst. In den lande zijn uitgebreide districts-kadervergaderingen gehouden. Uiteraard waren deze besloten. Ze werden bijgewoond door "Amsterdamse" kopstukken als toeziend en al-bedillend voogd. Door hun ingrijpen werd somwijlen, naar het uitkwam, het democratisch centralisme, het paradepaardje in de beginselverklaring der partij, met voeten getreden. In hoeverre zullen de partijgenoten in staat blijken de verkiezingsstrijd met succes te voeren? Er zijn tekenen, die er op wijzen, dat het partijbestuur niet al te optimistisch gestemd is. Ook thans zullen wel hulptroepen moeten worden aangevoerd, waarbij zogenaamde bloklijsten goede diensten aan de partij moeten bewijzen, teneinde in de communistisch zwakke kieskringen enig succes te kunnen oogsten. Het partijbestuur van zijn kant, zal wel zorgen voor de leuzen waarmede politiek oppervlakkig reagerende landgenoten het eens kunnen zijn. In ongecompliceerde bewoordingen worden aan de brede massa eisen en leuzen aangeboden. Velen hebben evenwel al leren inzien, dat achter deze schoonschijnende frasen de Sowjet-Russische wereldpolitiek van vandaag schuil gaat.

aan-

VERTROUWELIJK

De communisten zullen tens in het bijzonder in hun propaganda rond de komende verkiezingen, te kampen hebben met het feit, dat de doorsnee-Nederlander door pers, radio en anderszins meer dan vroeger wordt gealarmeerd t.a.v. het communistische gevaar. Dit zou kunnen leiden tot het verscherpen van het politieke onderscheidingsvermogen van velen, die de C.P.N. alsnog tracht te winnen voor haar massapolitiek en de daarop afgestemde verkiezingsleuzen. Het eventueel indienen van blokklijsten, waarop hiervoor gezinspeeld, duidt er o.a. op, dat aan de communistische verkiezingsstactiek een zeker raffinement niet zal ontbreken met alle daaraan voor politiek ongeschoolden verbonden gevaren. De verkiezingen leggen juist in dit opzicht het partijbestuur een zware taak op, waarvan het kader en de overige partijgenoten zich zullen hebben te kwijten. Alle zeilen dienen te worden bijgezet.

Het program van actie.

Reeds werd hiervoor gesproken over gehouden districtskadervergaderingen. Een nog belangrijker bijeenkomst werd op 22 en 23 September j.l. in Amsterdam belegd door het partijbestuur en genodigden uit de districten. Paul de Groot ontvouwde in een lange redevoering de politieke toestand, geïnspireerd op de Troonrede en de komende verkiezingen. 'De Waarheid' publiceerde in grote opmaak de inhoud van deze redevoering, kennelijk met de bedoeling niet alleen de partijgenoten, maar het gehele Nederlandse publiek op de hoogte te stellen van de communistische zienswijze op de politieke en economische wereldproblemen, aangepast aan Nederlandse omstandigheden. Het blad spendeert geen woord aan toespraken van andere sprekers of andere ter tafel gekomen onderwerpen. Het is nochtans onaannemelijk, dat de Groot in deze twee zittingen alleen aan het woord geweest is, gelet ook op het gebruik in die kring om over het te berde gebrachte uitgebreid te discussiëren. Op goede gronden kan worden aangenomen, dat er nog wel andere zaken op het tapijt zijn gebracht. Een vergadering als deze en van zulk een lange tijdsduur is bij uitstek geschikt om interne moeilijkheden te bespreken, zeker binnen de veilige muren van Felix Meritis. Perikelen zijn er genoeg, men denke slechts aan de zorgwekkende financiën van partij en krant.

Vier punten.

Hoe het ook zij, "De Waarheid" onthulde, zoals gezegd, uitsluitend de rede van de algemeen secretaris en deze bevatte zijn nadere uitleg van de volgende vier leuzen, welke het uitgangspunt van de komende communistische agitatie dienen te zijn:

1. Nationaal Eenheidsfront voor een vrij en vredelievend Nederland.
2. Eenheid van actie van socialisten en communisten tegen de reactie.
3. Eenheid van actie van N.V.V.-ers en E.V.C.-ers, georganiseerden en ongeorganiseerden voor 10% loonsverhoging.

VERTROUWELIJK

4. Voor een gedwongen lening van de grote inkomens voor de woningbouw.

Het wordt eentonig steeds maar weer terug te moeten komen op de schabloon-achtige slagzinnen van de partij. De punten 1 t/m 3 hebben de communisten al reeds in vele toonaarden doen klinken. Reeds het eerste punt van dit lijstje wekt herinneringen met een wrange bijsmaak op. In 1947 wilde de C.P.N. onder de slagzin "Voor een onafhankelijk, democratisch en welvarend Nederland" de massa winnen voor een door haar ontworpen "Welvaartsplan", onder vorming van zg. "Welvaartscomité's", samengesteld uit communisten en andersdenkenden, doch uiteraard onder gecamoufleerde leiding van eerstgenoemden. Dergelijke comité's bestonden toentertijd ook in Tsjecho-Slowakije en met behulp daarvan werd de communistische staatsgreep aldaar uitgevoerd.

Tweeledige bedoeling.

De woorden Nationaal Eenheidsfront doen bovendien denken aan de vooroorlogse propaganda ten behoeve van de vorming van het "Volksfront", zoals dat eertijds in Frankrijk tot stand kwam en dat tot zulke désastreuze gevolgen voor de democratie geleid heeft. Dat de partij een "vrij Nederland" propageert, heeft een dubbele betekenis. Eerstens bevat deze propaganda de erkenning, dat de partij zich in Nederland, waar zij immers niet aan de macht is, in haar bewegingen belemmerd voelt. Ten tweede heeft ze de strekking van een pleidooi "voor eigen huis", met de stilzwijgende tendens, dat men onder het communisme waarlijk "vrij" zal zijn, hoe ongerijmd dit nu eenmaal voor een niet-communist klinkt.

Bij de leuze voor een "vredelievend Nederland" komt de ware aard van het Stalinistisch communisme om de hoek kijken. De partij demonstreert hiermede dat zij volhardt bij het door haar ingenomen standpunt inzake de strijd van het Sowjet-communisme tegen de herbewapening der Westerse mogendheden in het algemeen en tegen de daarbij door de Verenigde Staten van Amerika uitgeoefende "dwang" in het bijzonder. Alles wat afbreuk kan doen aan de ontwikkeling van hun economische en militaire weerbaarheid is acceptabel voor de Stalinist.

Alles wat de C.P.N. in haar huidige politiek beoogt is gericht op dit streven, hoever dit ook - oppervlakkig bekeken - daarvan verwijderd schijnt. In dit licht bezien laten zich de overige leuzen gemakkelijk ontleden. Vanzelfsprekend is de verwezenlijking van elk dezer slagzinnen dienstbaar aan het geheel der communistische verlangens. In deze leuzen werd niet neergelegd het als nummer één op het programma staande punt: anti-Atlantisch Pact, anti-Amerika. Het propageren van deze gedachte kan echter met vertrouwen worden overgelaten aan de communistische sprekers op de vergaderingen. Hun is dit punt voldoende ingehamerd.

Het propageren van een vrij Nederland zou de gedachte kunnen wekken, dat de C.P.N.-leiding de weg van onderdanigheid aan Moskou verlaat. Niets is minder waar. Het speculeren op de ge-

VERTROUWELIJK

voelens van vaderlandsliefde geschiedt kennelijk juist in opdracht van het Kremlin en het is derhalve ook niet een specifiek Nederlands verschijnsel. De Franse partij stelt nagenoeg gelijklopende verlangens in het openbaar aan de orde (zie vorig overzicht).

Het bovenstaande verklaart, welk een eminent belang de communist hecht aan het welslagen van de campagne voor de genoemde 4 punten, in het bijzonder van punt 1. Vandaar ook het hartstochtelijk beroep op de partijgenoten tot staking van onderling gekraakel, tot grotere intensivering van hun inspanningen en het gebod tot samenwerking met andersdenkenden, met inachtneming van de bijzondere belangen welke de partij daarmee beoogt te behartigen. Hier worde verwezen naar het streven van het communistisch (voormalig) verzet in dezelfde richting. Zie daarvoor in dit overzicht onder "Mantelorganisaties" - Verenigd Verzet 1940-1945.

Het verweven van materiële eisen (10% loonsverhoging) met politieke intenties en het bespelen van de primitieve bezitsinstincten van de maatschappelijk minder bedeelde bevolkingsgroepen jegens de rijken voorgestelde (gedwongen lening), zijn het lokaas om de massa op te zetten tegen de stormrijp geachte gevestigde orde en haar te misbruiken voor de versluisde communistische doeleinden. De expansionistische Sowjet-Unie, c.q. het wereldcommunisme is daarbij de voornaamste belanghebbende.

De rede van Paul de Groot is - zoals te doen gebruikelijk - te lang en de onderwerpen zijn te veelzijdig om binnen dit bestek op de voet te worden gevolgd. In bijlage III van het overzicht is daarvan een kort resumé opgenomen.

Moeilijkheden in de Partij.

Van tijd tot tijd doen zich in de delegaties van de C.P.N. in de vertegenwoordigende lichamen mutaties voor. Dergelijke veranderingen, welke onvermijdelijk in het licht der openbaarheid treden, komen verhoudingsgewijs meer voor in de C.P.N.-fracties dan in die van enige andere politieke partij in Nederland. Vooral in de vertegenwoordigingen in de gemeenteraden zijn de laatste jaren veel zetels van bezetting verwisseld. Slechts weinige mutaties zijn toe te schrijven aan een normale oorzaak, b.v. als gevolg van overlijden, ouderdom, ziekte etc.. Zo ook nu bijvoorbeeld in Schiedam. Ben KEDDE, vooraanstaand vooroorlogs communist en bestuursfunctionaris in de plaatselijke afdeling heeft voor zijn partij-lidmaatschap bedankt en zijn zetel als gemeenteraadslid ter beschikking gesteld. In een uitvoerig Waarheid-artikel van de Rotterdams districtsbestuurder L. van Halm, onder de kop "Een typisch voorbeeld van liberalisme", worden de gedragingen van deze afvallige aan de partijgenoten voorgehouden, waarbij zijn particuliere leven nauwelijks in denigrerende zin aan een bespreking ont omt. Dit alles ter lering van de partijgenoten, om toch niet te doen, wat hij gedaan heeft, want zulk een gedrag eindigt onvermijdelijk in desertie uit de voorhoede van de arbeidersmassa, de C.P.N., en de gestruikelde komt terecht in het kamp der reactie. Met een variant op dit Waarheid-artikel zou men hier met

VERTROUWELIJK

recht kunnen spreken van "En typisch voorbeeld van 'Communisme'". Want KEDDE heeft zich jarenlang voor de partij ingespannen en was reeds in 1938 lid van het districtsbestuur, lid van de gemeenteraad en kandidaatlid van de Provinciale Staten, in welk eerstgenoemd college hij ook van 1946 tot 1950 zitting had. Er zijn maar weinig leden in de afdeling Schiedam, die op zulk een goede staat van dienst in de Partij kunnen bogen. Doch geen woord wordt daarover gerept. Met onverbiddelijke hardheid wordt hij veroordeeld en krijgt een trap na, omdat hij de euvele moed had te bedanken. Als evenwel zijn tekortkomingen ernstig waren, waarom werd hij dan niet geroyeerd, voordat hij de kans kreeg zich vrijwillig van het lidmaatschap te ontdoen?

Bij het lezen van zo'n artikel komt de gedacht op, dat er enerzijds mee beoogd wordt, door dergelijke open doekjes partijgenoten te weerhouden van het voornemen om te bedanken en anderzijds om de volgelingen met een omhaal van woorden te suggereren dat het hier een individueel geval geldt en dat de oorzaak niet in de partij zelve of in haar werkmethode gelegen is. Ben Kedde zou bij het lezen van dit tegen hem gerichte requisitoir de politieke mérites van zijn aanklager kunnen meten. Het was L. van Halm, die in de Rotterdamse gemeenteraad in het openbaar een dergelijk bewijs van onbekwaamheid ten beste gaf, dat hij als spreker vervangen moest worden door een van zijn fractiegenoten.

MANTELORGANISATIES

Verenigd Verzet 1940-1945

"Nederland is in gevaar". Aldus de aanhef van een appèl door "Verenigd Verzet" gericht aan allen die zich gedurende de bezettingsjaren als goede Nederlanders hebben gedragen. In communistische ogen is ons land opnieuw slachtoffer van een bezetting, thans van Amerikaanse zijde. De Nederlandse zelfstandigheid, evenals die van andere West-Europese landen, betekent een gevaar voor Amerika en kan daarom door laatstgenoemde niet langer geduld worden. Werkelijk zelfstandige West-Europese staten zouden belemmerend kunnen werken op de Amerikaanse oorlogsplannen en tegen die plannen in verzet kunnen komen. Het zelfstandig voortbestaan van die staten mag derhalve niet bestendig worden. Derhalve is het nodig de door de Amerika onderdanige Nederlandse regering aangegane internationale verplichtingen, in de grondwet vast te leggen. Een gevolg daarvan zal zijn, dat Nederland automatisch wordt betrokken in toekomstige gewapende conflicten van Amerika. Daarom is Nederland in gevaar. Verzet daartegen is noodzaak.

Het "wij vonden elkaar in de bezettingsjaren; wij streden met elkaar ondanks alles wat ons scheidde. Laat ons ook nu weer alles terzijde stellen wat ons scheidt en elkaar weer vinden zoals in de Grote Raad der Illegaliteit, met behoud van onze organisatievormen", klinkt als een verzuchting van de V.V.-bestuurders in hun verlangen naar een (door communisten geleid) eenheidsfront tegen het Atlantisch Pact en globaal tegen Amerika.

VERTROUWELIJK

De interne werkzaamheid van de vereniging manifesteerde zich in de uitzending van een tweetal invalide leden naar Polen. Op kosten van de Poolse zustervereniging zal daar getracht worden hun door het verblijf in Duitse concentratiekampen geschokte gezondheid te verbeteren. Merkwaardig is, dat van deze uit propagandistisch oogpunt toch belangrijke aangelegenheid weinig of geen ophef wordt gemaakt.

Vredesbeweging

Tijdens een door de Nederlandse Vredesraad georganiseerde "Nationale inzamelingsweek voor vrede en ontwapening" (19 - 26 October) zal een extra beroep worden gedaan op de vrijgevigheid van de vredesvrienden. Vorige geldacties zouden in totaal f.7600.- hebben opgebracht.

Het ziet er naar uit, dat ds van Dalen in de toekomst steun zal gaan ondervinden van zijn ambtgenoot ds van Osenbruggen. Laatstgenoemde, voorzitter van de Nederlandse Baptisten Unie en volgens "De Waarheid", medebestuurder van de Wereld Baptisten Unie laat zich meer en meer betrekken in de propagandistische werkzaamheden van de communistische vredesbeweging.

Jeugd

Afgaande op het feit, dat sinds medio Juni j.l. van A.N.J.V.-zijde in het openbaar geen aandacht meer werd geschonken aan het toen nog lopende viermaandenplan, mag worden geconcludeerd, dat deze aangelegenheid door andere activiteiten (Jeugdvredestrek en deelname aan het Wereldjeugdfestival) geheel op de achtergrond is geraakt. De met succes bekroonde werkzaamheid i.v.m. het festival vond zijn terugslag in een vermindering van de oplage van het verenigingsorgaan. Het hoofdbestuur stelt het zorgenkind "Jeugd" dientengevolge thans in het middelpunt van de belangstelling. Voor Amsterdam, verreweg de belangrijkste afdeling, werd October als "Jeugd-maand" uitgeroepen. Het tenietdoen van de door de afwezigheid van de beste werkers (festivalbezoek) veroorzaakte achteruitgang is voor het moment hoofdzaak. Ook staat een nieuw (het zoveelste) driemaandenplan op stapel.

Sprekende over de door het verbond in Amsterdam georganiseerde dansavonden, merkt de redactie van "Jeugd" eningsziens schamper op, dat op dit gebied altijd uitstekende resultaten worden bereikt.

Op 23 September j.l. vond te Amsterdam een landelijke werkconferentie van de O.P.S.J. plaats. Men kwam tot de conclusie, dat de "slordige organisatie" dient te worden verbeterd. In de naaste toekomst zouden nieuwe afdelings- en districtsbesturen worden gekozen. Het geheel wijst op een drastische reorganisatie.

Nederlandse Vrouwen Beweging

De belangrijkste openbare activiteit van de N.V.B. lag in het internationale vlak. Een delegatie van vier leden bezocht Hongarije; een andere, bestaande uit tien afgevaardigden, maakte een rondreis door Polen. Het contact met communistisch georiënteerde vrouwen uit West-Duitsland werd versterkt door deelname aan een "Grenztreffen" op Duits grondgebied nabij Vaals. Tijdens de bijeenkomst, die was belegd op instigatie van de Demokratische Frauenbund Deutschlands, kwam een "Frauenbündnis für gute Nachbarschaft" tot stand. Doel van de nieuwe organisatie is het coördineren van de (communistische) vredesactiviteit van de Duitse vrouwen met die van de vrouwen uit de aangrenzende landen.

Het winterprogramma van de N.V.B. omvat een ledenwerfactie, verdubbeling van de oplage van het verenigingsorgaan en acties tegen de prijsverhoging van kolen en levensmiddelen.

Diversen

De communistische tactiek van comitévorming leidde tot pogingen om plaatselijke comité's voor meer woonruimte op te richten. Waar dit streven succes boekte is de feitelijke leiding in handen van communisten. Het lijkt aan twijfel onderhevig of dit laatste voor niet-communistische belanghebbenden voldoende aanleiding is om zich van deze comité's te distancieren.

Hoofdstuk III. VAKBEWEGING.

A. E.V.C. - ALGEMEEN.

1. Eenheid van Actie. De in deze verslagperiode ontvangen berichten wijzen bij voortduring op voortzetting van de tactiek der E.V.C., om ook anders- en niet-georganiseerden in de strijd "voor Vrede en Welvaart" te activeren. Uit de uitlatingen van vooraanstaande E.V.C.-ers, uit verspreide delen van het land kan worden geconcludeerd, dat het E.V.C.-kader nieuwe instructies heeft ontvangen. Zij houden verband met bepaalde beleidsveranderingen in de E.V.C., waarbij echter het hoofdthema "Eenheid van Actie" onveranderd is gebleven.
2. De E.V.C. als politiek instrument van de C.P.N.. In het vorig maandoorzicht (no. 8, blz. 12 en 13, alsook blz. 17, sub B) is in het kader van het streven naar de eenheid van actie enerzijds de aandacht gevestigd op de toenemende invloed van de E.V.C. op anders- en niet-georganiseerden en anderzijds op de daarmee in strijd schijnende stelselmatige zuivering van niet-communistische bestuurders. Volgens de voorlopige berichten uit de vorige verslagperiode is deze zuivering in bestuurskringen zover gevorderd, dat de E.V.C. ook de politieke koers van de C.P.N. meer

VERTROUWELIJK

Openlijk zal volgen en ondersteunen. Nadere berichten hebben deze verandering bevestigd. Het kader wordt nu geïnstrueerd.

3. Gewijzigde E.V.C.-tactiek tegenover het N.V.V.. Tot voor kort gold in de E.V.C. deze regel: "Tracht de N.V.V.-ers (en andere Uniebondsleden) voor onze strijd te winnen en stel hun bestuurders in gebreke". Blijkens de uitlatingen in woord en geschrift van de laatste weken wordt in bestuurskringen van de E.V.C. thans ongeveer als volgt geredeneerd:

Zij die in onze rijen meenden, dat de E.V.C. zich van politiek behoorde te onthouden, hebben fout gezien. Thans erkent in onze organisatie iedere functionaris, dat het niet mogelijk is over loonvraagstukken te spreken, zonder daarbij de achtergrond van het politieke wereldgebeuren te belichten.

Wij hebben van de aanvang af gestreden tegen het Marshall-plan, ook toen die hulp voor ons nog wittebrood inhield. Wij roeiden tegen een sterke stroom op. Maar dit is nu bezig te veranderen. Steeds groter groepen arbeiders gaan inzien, dat de Nederlandse regering het land verkoopt aan Amerika en ons naar oorlog en armoede drijft. Veler ogen gaan nu open. Wij hebben de tijd mee en moeten eensgezind voorgaan in de strijd voor vrede en welvaart.

Ook in het N.V.V. grijpen belangrijke veranderingen plaats. Oosterhuis en Vermeulen hebben dingen gezegd, die ons uit het hart gegrepen konden zijn. De vraag of zij het menen is nu niet belangrijk; wij kennen trouwens het antwoord. Van groter belang is, dat wij hen gelijk geven, met name in het gesprek met onze N.V.V.-kameraden. Maar dan moeten wij hen tevens duidelijk maken, dat onze bestuurders hetzelfde al jarenlang zeggen. Alleen op die manier komen wij als bondgenoten naast elkaar te staan.

4. De C.G.T. ten voorbeeld gesteld. In het licht van het vorenstaande is het opvallend, dat meermalen in E.V.C.-kringen wijzigingen worden gehoord naar de situatie in Frankrijk, waar de C.G.T. (Confédération Générale du Travail) er niet alleen in geslaagd is communisten en niet-communisten in zich te verenigen, maar ook voortdurend tracht samenwerking te verkrijgen met de socialistische en de christelijke vakorganisaties.

5. De strijd voor de vrede. De actie tot verzameling van handtekeningen voor een Vijf-Mogendheden-Pact verloopt niet naar wens. Getracht wordt de actie nieuw leven in te blazen. Gesteld wordt, dat de groei van het anti-Amerikanisme samengaat met een groter ontvankelijkheid voor de vredesgedachte. Beide komen de strijd vooreenheid van actie ten goede. Daarom moeten zoveel

VERTROUWELIJK

mogelijk niet-E.V.C.-ers in de vredescomité's zitting nemen. Ter ondersteuning van het grote belang van een intensieve strijd voor de vrede worden de vredescomité's in Italië ten voorbeeld gesteld, omdat deze al in staat zouden zijn geweest stakingen te organiseren voor het behoud van de vrede.

6. Het E.V.C.-bedrijfswerk. De vorming van E.V.C.-bedrijfsbesturen vordert langzaam. Zij zijn o.m. tot stand gekomen bij WILTON (Rotterdam), SWARTTOUW (Schiedam), WERKSPoor (Utrecht), WESTER SUIKER RAFFINADERIJ (Amsterdam), N.V. Katoenmij. v/h GEBR. SCHOLTEN (Almelo), A. TEN CATE Hzn & Co. (Almelo). Het bedrijfsgewijze innen van de contributie ondervindt tal van moeilijkheden, maar ook in dit opzicht worden vorderingen gemaakt.

7. Stichting "Hulp Bijzondere Noden". Meermalen werd voor openbare E.V.C.-vergaderingen met een feestelijk karakter door de organisatoren dezer bijeenkomsten aan de plaatselijke overheden vrijstelling gevraagd van betaling van de verschuldigde vermakelijksheidsbelasting. In die gevallen werd dan aangevoerd, dat de netto-opbrengst van de vergadering ten goede kwam aan het "Fonds Bijzondere Noden". Deze naam is de gebruikelijke aanduiding voor de Stichting "Hulp Bijzondere Noden". De stichting werd op 31 October 1947 te Amsterdam door de E.V.C. in het leven geroepen als gevolg van een desbetreffend besluit van haar in Februari van dat jaar gehouden congres. Enige vooraanstaande functionarissen dezer vakorganisatie maken deel uit van het bestuur der stichting.

Daar de nauwe relatie tussen deze stichting en de E.V.C. nimmer duidelijk wordt geopenbaard en zij zowel in haar doelstelling als in haar naam enige gelijkenis vertoont met het bekende "Nationaal Fonds voor Bijzondere Noden" is de mogelijkheid van verwarring van beide instellingen geenszins denkbeeldig. Te gereder zal daardoor wellicht de gevraagde vrijstelling van betaling van vermakelijksheidsbelasting t.b.v. de E.V.C.-stichting worden verleend. Tot nu toe is door de onderscheidene gemeentebesturen op verschillende wijzen op een desbetreffend verzoek van vrijstelling gereageerd. Door de ene gemeente werd de ontheffing verleend, door een andere echter niet. Een verzoek der stichting aan Burgemeester en Wethouders van Amsterdam om op de lijst van instellingen van weldadigheid te worden geplaatst, is door dit college afgewezen.

In de Stichtingsacte is in artikel 2 het doel van de stichting als volgt omschreven:

"De Stichting stelt zich ten doel personen, die leden zijn der Eenheidsvakcentrale in onvoorziene omstandigheden, die door geen algemene maatschappelijke instelling kunnen worden verholpen, worden bijgestaan".

Ter uitvoering van dit besluit passeerde op 31 October 1947 de Stichtingsacte voor een Amsterdamse notaris. De E.V.C. schonk de Stichting een te haren name staand geblokkeerd bedrag als aanvangskapitaal.

VERTROUWELIJK

Het stichtingsbestuur bestaat uit 3 leden en een gevormde raad van toezicht uit 7 leden. Al deze personen worden als zodanig benoemd door het Verbondsbestuur der E.V.C.. Als voorzitter van het bestuur treedt op Jan Jacob VAN WIJNGAARDEN, de landelijk penningmeester van de E.V.C..

Nadien werd wijziging gebracht in de beperkte doelstelling, waardoor alleen E.V.C.-leden hulp konden ontvangen voor b.v. bijdragen bij gelegenheid van verpleging in sanatoria en herstelingsoorden, extra voeding, hulp in de huishouding, enz.. Aan de oorspronkelijke tekst van het betrokken artikel in de Stichtingsacte werden namelijk de volgende woorden toegevoegd:

"In bijzondere gevallen kan het bestuur naar inzicht ook hulp verlenen aan personen, die geen lid der Eenheidsvakcentrale zijn, mits deze personen werknemers (neemsters) zijn".

Hoewel het stichtingsbestuur heeft te kennen gegeven, dat het niet in de bedoeling ligt de steunverlening aan niet-leden op ruime schaal ter handte nemen, moet deze wijziging toch worden gezien als een zodanige uitbreiding in de doelstelling, dat de stichting hiermede haar oorspronkelijk karakter kan verliezen. Zonder in strijd te handelen met haar statuten kan de stichting thans gelden beschikbaar stellen voor steun aan stakende arbeiders.

Dienaangaande is dezerzijds opgemerkt, dat in enkele E.V.C.-vergaderingen bij de aankondiging van een collecte voor het "Fonds Bijzondere Noden" is medegedeeld, dat de opbrengst ten goede zou komen aan arbeiders betrokken bij een met name genoemde stakingsactie.

Daarnaast is waargenomen, dat E.V.C.-leden, bij informatie in eigen kring naar het wezen van het "Fonds Bijzondere Noden", van bestuurszijde ten antwoord kregen: "Dit is de E.V.C.; Van Wijngaarden is er de voorzitter van, maar dit moet geheim blijven".

B. STAKINGEN.

De staking onder arbeiders van de N.V. Boele & Van Eesteren bij de fabrieksbouw "Breedband" op het Hoogventerrein te Velsen is op 1 October j.l. geëindigd. Het verslag, opgenomen in bijlage II van M.O. 8, wordt in dit M.O.; in de bijlage IV, voortgezet en besloten. In woord en geschrift heeft de E.V.C. zeer veel aandacht besteed aan dit belangrijke conflict. Op verschillende plaatsen in den lande worden op E.V.C.-vergaderingen besprekingen aan deze staking gewijd. Daarbij wordt uiteengezet, hoe een voorzichtige E.V.C.-beleid hier een eenheid van actie heeft bewerkstelligd en een klinkende overwinning heeft mogelijk gemaakt. Op Dinsdagavond 9 October j.l. is het conflict bovendien vrij uitvoerig besproken in de uitzending in de Nederlandse taal van Radio Moskou.

Voor de overige stakingen in deze verslagperiode zij verwezen naar het stakingsoverzicht.

VERTROUWELIJK

C. DIVERSE BERICHTEN UIT BEDRIJVEN EN DE OVEREENKOMSTIGE
BEDRIJFSBONDEN.

1. Havenbedrijven. Zowel in Rotterdam als in Amsterdam stelt de E.V.C. pogingen in het werk stemming te kweken voor een havenstaking. Aanvankelijk wilde men op een 2 x 24 uur-staking aansturen, maar de resultaten van de eerste verkennende acties hebben verandering in dit plan gebracht. Men wil trachten zoveel mogelijk Uniebondsleden tot gemeenschappelijke actie te bewegen teneinde dan een staking van 24 uur uit te roepen.

In het havengebied van Rotterdam hebben Maurits BOSHART (28-2-1905) en Frederik MEIS (7-11-1921), beiden hoofd-bestuurslid van de Algemene Bedrijfsbond Transport (A.B.T.-E.V.C.), getracht onder groepen arbeiders "het gesprek op gang te brengen". Daarbij is critiek geïfend op de regering, geprotesteerd tegen de stijging van de kolenprijzen en propaganda gemaakt voor de eis van 10% loonsverhoging en voor een Kerstgratificatie.

Ook in Amsterdam is getracht onder de havenarbeiders ontevredenheid te zaaien. Frederik MEIS zou hier het voorbereidende werk moeten leiden.

Men wil trachten ook de zeelieden in de stakingsacties te betrekken. De Nederlandse Vrouwen Beweging (N.V.B.) zal te gelegener tijd de acties ondersteunen.

Tot dusverre is evenwel in geen van beide steden enige ontwikkeling van stakingslust onder de havenarbeiders waargenomen.

Derde Internationale Conferentie van Havenarbeiders in Antwerpen.

De bovenvermelde stakingsplannen moeten mede worden gezien als verband houdende met de reeks van internationale conferenties van havenarbeiders uit de Noordzeelanden, in Antwerpen gehouden.

De eerste vond plaats op 29 April van dit jaar, de tweede op 23 en 24 Juni (zie M.O. 6/ 1951, blz. 4, 5 en 23), terwijl de derde op 26 September j.l. is belegd. De A.B.T.-E.V.C. was dit keer vertegenwoordigd door Pieter HOORNWEG (20-6-1903), lid hoofdbestuur, en Marinus A. VARKEVISSER (29-11-1914), lid Bondsraad A.B.T..

Ter conferentie heeft een Belg verklaard, dat (ook) in Antwerpen momenteel de kans gering is om een havenstaking door te zetten.

Als resultaat van deze bijeenkomst is een RESOLUTIE verschenen, waarin het "Permanent Actie-Comité der havens van Noord-West-Europa" o.m. vaststelt, dat tengevolge van de intensieve oorlogsvoorbereiding door de regeringen van West-Europa, verschillende havens worden omgevormd tot oorlogshavens; dat de politiek van het havenpatronaat in overleg met regeringen en verschillende rechtse vakbondsleiders tot "verslechtingen" en gevoelige prijs-

VERTROUWELIJK

stijgingen heeft geleid en dat thans "de voorwaarden tot actie alsmede "een verhoogde strijdgeest bij de havenarbeiders in alle West-Europese havens aanwezig zijn".

Het Permanent Actie-Comité roept vervolgens alle havenarbeiders op "om meer dan ooit hun eenheid te verwezenlijken en met kracht de strijd aan te binden tegen de verslechtingen". Daartoe wordt nodig geacht, "dat - buiten de eenheid der havenarbeiders op nationaal plan - de internationale solidariteit wordt opgevoerd".

Het Comité stelt in de resolutie tenslotte voor de organisatie van een internationale strijddag te overwegen. Het doel daarvan moet zijn een looneis af te dwingen om het levensniveau van de havenarbeiders te verhogen.

2. Bouwwakken. De "Algemene Bond van Werkers in de Bouwnijverheid" (A.B.W.B.-E.V.C.) ijvert al geruime tijd voor de totstandkoming van samenwerking met de bij het N.V.V. aangesloten "Algemene Nederlandse Bouwarbeidersbond". In het bondsorgaan van de A.B.W.B. "Wij Bouwen" verschijnen regelmatig brieven, die afkomstig zouden zijn van N.V.V.-leden. Daarin wordt gesuggereerd, dat vele bouwvakarbeiders voorstanders zijn van een samengaan van A.N.B. (-N.V.V.) en A.B.W.B. (-E.V.C.).

Dit streven wordt op internationaal niveau vanuit het communistische W.V.V. krachtig ondersteund. Op 7 September j.l. heeft het Uitvoerend Bureau van de Internationale Beroepsafdeling (I. B.A.) voor werkers in de bouwnijverheid van het W.V.V. vanuit Helsinki een brief gericht tot de "Internationale Federatie van Bouwvakarbeiders en Houtbewerkers" en tot de "Internationale Federatie van Christelijke Vakverenigingen van Bouwvakarbeiders en Houtbewerkers". Hierin wordt voorgesteld gezamenlijk te onderzoeken, welke middelen aangewend kunnen worden teneinde de vitale belangen van de bouwvakarbeiders en houtbewerkers te verdedigen. Ter verbetering van hun arbeids- en levensvoorwaarden wordt samenwerking gepropageerd, ongeacht het verschil in politieke en godsdienstige overtuiging.

Het Bedrijfspensioenfonds voor de Bouwnijverheid, De instelling daarvan bij beschikking van de Minister van Sociale Zaken d.d. 21 Juni 1951 heeft in de A.B.W.B.-E.V.C. en in het O.V.B. veel stof doen opwaaien. Ingevolge deze beschikking is vrijwel iedere bouwvakarbeider tussen 19 en 65 jaar verplicht aan dit pensioenfonds deel te nemen. Deze deelneming is gekoppeld aan de regeling betreffende verstrekking van vakantie-bonnen; dientengevolge zou niet-aanmelding bij het pensioenfonds ook schade betekenen ten aanzien van de vacatiegeld-regeling. Op vergaderingen en in publicaties van de A.B.W.B.-E.V.C. is herhaaldelijk beweerd, dat het bedrijfspensioenfonds is ingesteld met de bedoeling de A.B.W.B. als vakbond uit te schakelen. Deze beschuldiging houdt o.m. verband met het feit, dat aanvankelijk de zgn. kwartaalkaarten (waar-

VERTROUWELIJK

op de premiezegels voor het fonds moeten worden gepakt) uitsluitend verkrijgbaar waren bij plaatselijke bestuurders van de betrokken Unievakbonden. Deze regeling gold ook voor anders- en niet-georganiseerden. Uit de felle reacties vooral van E.V.C.-zijde is wel gebleken, dat de E.V.C. een geheel andere "eenheid van actie" begeert, dan die welke op het punt van pensioenverzekering aanvankelijk was verkregen. Thans is bepaald, dat de kwartaalkaarten per 1 September j.l. ook rechtstreeks betrokken kunnen worden van het "Pensioenfonds Bouwbedrijf" te Amsterdam. Uiteraard zullen vooral veel leden van de E.V.C. en het O.V.B. hiervan gebruik maken.

3. Metaalindustrie. Ook de I.B.A. voor de Metaal- en Mechanische Industrie van het W.V.V. heeft een poging ondernomen de actie voor eenheid te stimuleren. In een brief aan de "Internationale Metaalbewerkers Bond" en aan de "Internationale van Christelijke Bonden in de Metaalvijverheid" wordt voorgesteld gemeenschappelijk te ijveren voor ondertekening van de Oproep voor het sluiten van een vredesverdrag van de "Grote Vijf". De E.V.C. heeft de inhoud van deze brief ter kennis gebracht van de besturen van de drie Unievakbonden.

4. Textielindustrie. Na de brief van de afdeling Enschede van de A.T.E.K.-E.V.C. aan de plaatselijke afdeling van de Algemene Bond van Arbeiders in de Textiel- en Kledingbedrijven "De Eendracht" (N.V.V.), genoemd in M.O. 7, blz. 15, heeft ook de A.T.E.K.-afdeling Amsterdam in een brief aan de Amsterdamse afdeling van "De Eendracht" eenheid van actie voorgesteld in de strijd tegen de "verslechtingen" in deze industrie.

5. Volgens het bondsorgaan "Handel en Geld" van de "Algemene Bedrijfsbond van Werknemers in Handel, Bank- en Verzekeringswezen" (B.H.B.V.-E.V.C.) heeft deze organisatie schriftelijk verzocht om een bespreking met het bestuur van de "Algemene Nederlandse Bond van Handels- en Kantoorbedienden en Handelsreizigers 'Mercurius'" (N.V.V.). Het onderwerp van bespreking zou zijn: de behandeling van de Winkelsluitingswet in de Tweede Kamer. Het initiatief zou zijn uitgegaan van personeelsleden van het warenhuis "De Bijenkorf".

Hoofdstuk IV. ANDERE STROMINGEN.

Vredesmeeting te Zagreb.

Het Joegoslavische Nationale Comité ter verdediging van de vrede belegt van 24-27 October 1951 een Internationale Vredesmeeting te Zagreb (Agram).

Aan deze meeting wordt door figuren van zeer uiteenlopende richting deelgenomen o.a. door Mevrouw Eleanor Roosevelt en Upton Sinclair uit de Verenigde Staten; Jean Paul Sartre en Jean Rous

VERTROUWELIJK

(secretaris-generaal van het Congress of Peoples against Imperialism) uit Frankrijk; Koni Zilliacus en prof. Julian Huxley uit Engeland. Nederland wordt vertegenwoordigd door ds Hugenholtz, de bekende pacifist en door Frits Kief, de redacteur van "De Vlam".

Als hoofdpunten in de strijd voor de vrede zullen op het congres ter sprake komen:

1. Bestrijding van de pogingen tot overheersing en van het niet respecteren van de beginselen van de gelijkgerechtigheid van volkeren en staten, grote en kleine, als een van de voornaamste bronnen van oorlogsgevaar.
2. Verwerping van alle vormen van agressieve druk en agressieve actie.
3. Vermindering van alle vormen van bewapening.
4. Strijd voor het toepassen van de beginselen, vastgelegd in de verklaring van de Verenigde Naties.
5. Hulp aan onontwikkelde gebieden en vrije ontwikkeling van de internationale economische samenwerking.
6. Culturele samenwerking op de grondslag van het respecteren van de eigen cultuur van ieder volk.

Het weekblad "De Vlam" ziet in dit congres een mogelijkheid tot constituering van een wereldbeweging voor "De Derde Weg"; onafhankelijk van de beide "imperialistische machtsconcentraties".

De congresresultaten zullen moeten aantonen of hier een massale vredesactie op stapel wordt gezet, bedoeld als tegenhanger van de Stalinistische vredescampagne. Zodanige opzet zou tevens een verklaring kunnen geven waarom voor deze internationale samenwerking de gastvrijheid van Tito en de zijnen wordt geaccepteerd.

Vierde Internationale.

De houding van de IVde Internationale ten aanzien van het wereldgebeuren wordt nog steeds bepaald door de premisse, dat een kapitalistisch en een socialistisch systeem niet naast elkaar in vrede kunnen bestaan. Een derde wereldoorlog wordt onvermijdelijk geacht.

"De grondoorzaak van de gang naar de derde wereldoorlog ligt in de innerlijke en onverbiddelijke logica van het kapitalistische stelsel", aldus het Manifest van het onlangs gehouden 3e Wereldcongres.

"Deze wereldoorlog, waarmede het imperialisme de in opstand gekomen volkeren zal willen verpletteren, zal worden tot een internationale burgeroorlog, die zal uitmonden in de wereldrevolutie", aldus de visie in bedoeld Manifest (zie ook het vorige overzicht). Belangwekkend is, dat de IVde Internationale vasthoudt aan zijn standpunt ten opzichte van de Sowjet-Unie. Men blijft de Sowjet-Unie beschouwen als een arbeidersstaat en scheidt de massa van het Sowjetvolk van de Stalinbureaucratie, die op deze massa parasiteert.

Het wordt een dwingende plicht van het wereldproletariaat geacht, om de collectieve eigendom, de planmatige economie, de arbeidersstaten - zelfs als zij misvormd of ontaard zijn - te verdedigen.

Ten aanzien van de oorlog in Korea en de Chinese interventie verwerpt men de gedachte, dat hier sprake zou zijn van imperialisme van de zijde van Sowjet-Rusland. Men wil niet letten op wie de aanvaller is, doch slechts op het klasse karakter van de strijd.

De oorlog in Korea is een gevolg van het Amerikaanse imperialisme. Hardnekkig houdt de Trotskistische voorlichting vast aan het standpunt, dat China en de Sowjet-Unie in engere politieke zin niet met elkander kunnen en mogen worden vereenzelvigd. Kennelijk zit hier de propagandistische opzet voor om aan de strijdbaarheid van het Trotskisme meer reliëf te geven, door de denkbeelden van de IVde Internationale te koppelen aan een beweerde gelijkgezindheid van het nieuwe China.

Het weekblad "De Vlam".

In een artikel "De Vlam in Nood" maakte de redactie gewag van de precaire situatie, die de uitgave bemoeilijkt (nr 38, d.d. 29 Sept. 1951). Het eerstvolgend nummer van de Vlam, dat 6 October behoorde te verschijnen, kwam eerst na een week onderbreking uit. De moeilijkheden blijken slechts tijdelijk en nog niet definitief te zijn opgelost.

Volgens de redactie "zou ieder links-socialistisch blad in Nederland, dat over het abonnementental van de Vlam van thans zou hebben beschikt een schitterend sluitende exploitatierekening hebben gehad. Vandaag is het anders; papier- en drukkosten, belastingen en wat er allemaal bijkomt, hebben nu een hoogte gekregen, waardoor exploitatie alleen mogelijk is, indien een aantal duizenden abonné's aan het bestaande wordt toegevoegd."

Er wordt een dringend beroep gedaan op de lezers om aan de slag te gaan teneinde het aantal abonné's te vergroten.

"Kerk en Vrede".

Het feit, dat over deze groep in de laatste tijd weinig werd vernomen, wil niet zeggen, dat zij haar activiteit op het terrein van ultra-pacifisme niet met voortvarendheid zou hebben voortgezet. Dit is nog weer eens gebleken uit de laatste tweedaagse bijeenkomst, die de vereniging eind September 1951 te Amsterdam heeft gehouden.

De inleidingen aldaar waren voor een belangrijk deel gewijd aan het probleem van de geestelijke weerbaarheid. Het hoofdbestuur van "Kerk en Vrede" had reeds enige tijd geleden een commissie benoemd om over het vraagstuk "geestelijke weerbaarheid" een rapport samen te stellen. Het zou tegen het einde van dit jaar worden gepubliceerd. Inmiddels werd op de inhoud ervan reeds vooruitgelopen, doordat een der inleiders (i.c. Ds J.A. van Nieuwenhuysen) de aandacht heeft gevestigd op verschillende en soms moeilijke aspecten, welke met het vraagstuk van de weerbaarheid in het algemeen ten nauwste samenhangen. De inleider onderscheidde daarbij drieërlei vorm van weerbaarheid en ontwikkelde aan de hand van deze indeling talrijke bezwaren, die in de kring van Christen-

VERTROUWELIJK

anti-militairesten onvermijdelijk moeten rijzen. Volgens hem is er:

- 1e. de instinctieve weerbaarheid, dus het instinctieve verzet tegen het toebrengen van leed;
- 2e. de opzettelijke weerbaarheid;
- 3e. de geestelijke weerbaarheid.

Onder opzettelijke weerbaarheid bleek spreker te verstaan het geoeffend en georganiseerd aan anderen leed toebrengen. Dit moesten z.i. de Christenen afwijzen, al wist hij, dat andere Christelijke groepen hierover anders denken.

Wederom werd duidelijk, dat "Kerk en Vrede" zich zoveel doenlijk buiten de door politieke belangen ingegeven vredesstromingen wenst te houden.

Men wil de zaken zo scherp mogelijk stellen bij de vervulling van de pacifistische taak, waarmede "Kerk en Vrede" zich uit hoofde van haar roeping belast weet. Men gaat daarbij mogelijke gewetensconflicten niet uit de weg. De inleider heeft er in zijn rede uitdrukkelijk aan herinnerd, dat, bij uitstek in het huidige tijdvak van toenemende bewapening en oorlogsdreiging, de verantwoordelijkheid van de Christen-anti-militairist bijzonder zwaar drukt.

In de vorengenoemde bijeenkomst kwam ook het thema "De Overheid" ter sprake, waarover Ds J.J. Buskes een referaat hield.

In onze tijd verdwijnt hoe langer hoe meer de menselijkheid uit de overheid. Hierdoor krijgt de overheid meer en meer het aanzien van "Het Beest", i.c. De Staat, in Bijbelse zin getekend. Het wordt dan ook tijd, dat de Kerk de vraag gaat stellen of men sprekende over de overheid, dit nog in de zin van de Bijbel kan doen. De menselijkheid regeert niet meer, doch het is de kwestie van de almachtige dollar. De volksvertegenwoordiging heeft niets meer te vertellen. Wij willen, aldus inleider, de Overheid verdedigen wanneer deze haar bijbelse taak vervult.

Bestuurswijziging.

In de plaats van Ds J. Buskes treedt thans Dr J. de Graaf op als voorzitter van "Kerk en Vrede".

Hoofdstuk V. INDONESIË.

Spreekbeurt voor Radio Moskou.

Na afloop van het in Augustus j.l. te Oost-Berlijn gehouden 3e Jeugdfestival zijn enkele leden van de delegatie van Indonesië naar Moskou gereisd. Daar heeft één hunner zich via Radio Moskou tot de "Nederlandse vrienden en luisteraars gewend". Hij toonde zich verheugd de landen achter het IJzeren Gordijn bezocht te hebben, waar hij en zijn metgezellen alle voordelen van de volksdemocratie heetten te hebben opgemerkt. De koloniserende landen

VERTROUWELIJK

waren volgens hem de schuldigen, dat er een zgn "IJzeren Gordijn" bestaat. Tenslotte wees hij nog op de onderdrukkings- en uitbuitingspolitiek van Amerika en zijn satellieten.

Enkele andere Indonesiërs hebben in Oost-Berlijn nog bijgewoond het op het Jeugdfestival aansluitende Congres van de "World Federation of Democratic Youth".

Een Christen-Indonesiër heeft op dit congres een betoog gericht tegen de imperialistische politiek van Nederland, Engeland en Amerika, welker streven er op gericht is een nieuwe wereldoorlog te ontketenen.

Op 1 October j.l. heeft tenslotte een Indonesische comité te Amsterdam, uit deelnemers aan het Jeugdfestival samengesteld, aldaar een vergadering gehouden "voor de Indonesische gemeenschap", bedoeld, naar het hette om van het succes van meerbedoeld festival te getuigen en tevens om het feit te herdenken, dat twee jaar geleden (1 October 1949) de Chinese Volksrepubliek werd gesticht. De daarbij gehouden redevoeringen openden geen enkel nieuw gezichtspunt en waren geheel afgestemd op het communisme. Slechts zij vermeld, dat R. Sunito, voorzitter van de "Perhimpunan Indonesia" er op wees, dat het voor de communistische partij in Indonesië mogelijk moest zijn om met de Chinese vrienden ook in Indonesië de zegeningen van een volksrepubliek te brengen.

Namens de "Perhimpunan Indonesia" en de "Panitera Pemuda dan Peladjar Indonesia", beiden te Amsterdam, heeft Sunito in verband met het tweejarig bestaan van de Chinese Volksrepubliek - naar ter vergadering is medegedeeld - een gelukwenstelegram gezonden aan de Chinese Legatie te Bern.

Warta Panitera

Van vorenbedoelde groep "Panitera Pemuda dan Peladjar Indonesia" (P.P.P.I.) is te Amsterdam een gestencild blad verschenen met name "Warta Panitera". In het derde nummer is veel aandacht geschonken aan het Jeugdfestival te Berlijn. Uit bladen in Indonesië zijn voorts verschillende berichten overgenomen. Deze hebben vrijwel allen betrekking op de activiteit van de Indonesische "progressieve" jeugd- en studentenbeweging aldaar. De inhoud van de "Warta Panitera" is van bekende communistische strekking en het geheel is afgestemd op het propageren en verbreiden van de communistische ideologie. Dit is trouwens ook het doel van de P.P.P.I.: verbreiding van het communisme, in de eerste plaats onder de te Amsterdam studerende Aziaten. Dienovereenkomstig is in het orgaan medegedeeld, dat het gratis zal worden toegezonden aan alle studerende en jongeren. Zij worden aangespoord om het blad naar vermogen te steunen.

Of het steeds gratis verspreid zal worden is nog niet gebleken; aan abonnementsprijs is niet opgegeven. Het lijkt niet twijfelachtig, dat R. Sunito, voorzitter van de P.I., die meer achter de schermen de leiding over bedoelde jeugdgroep heeft, directe bemoeienis heeft met de verschijning van de "Warta Panitera".

Lof aan China.

Het tweejarig bestaan van de Chinese Volksrepubliek heeft in het algemeen in Nederland niet veel aandacht getrokken.

In "De Waarheid" is ter gelegenheid daarvan een uitvoerig (geïllustreerd) artikel gewijd aan de - naar het oordeel der communisten - geweldige ontwikkeling op velerleid gebied in het Volksdemocratische China. Hierbij is nog de nadruk gelegd op de vriendschap en de hulp, welke China ondervindt van de Sowjet-Unie. "De successen" in China worden door het blad aangemerkt als een enorme versterking van het front van de vrede, met de Sowjet-Unie aan het hoofd.

Hoofdstuk VI.

Voor het overzicht der stakingen in de maand September zie blz. 24. en 25

OVERZICHT DER STAKINGEN IN SEPTEMBER 1951.

- 24 -

Bedrijf	Aanleiding	Inmenging Vakbonden	Resultaat	Volgno
NV Metaalwaren-fabriek "Venlo" te Venlo.	Protest tegen invoering loonregeling	Geen.	Stakers werden ontslagen.	1
NV Gero te Nieuw-Weerdinge (gem. Emmen).	Schorsing van een arbeider, die protesteerde tegen overplaatsing werkbaas.	Geen.	De schorsing werd door de directie opgeheven.	2
NV Boele & van Besteren, werk uitvoerende te Velsen.	Een 85-tal arbeiders werd ontslagen, terwijl 16 andere arbeiders werden aangenomen.	Uniebonden trachtten te bemiddelen. ABWB-EVC stookte.	Het aantal ontslagen werd beperkt tot 44 arbeiders; deze zijn door een andere aannemer "overgenomen".	3
Tielse Veiling "Septer" te Tiel.	Directie weigerde de door de Rijksbemiddelaars opgelegde loonregeling toe te passen.	De staking werd uitgeroepen door NVV en KAB.	Tussen 1 en 15 Januari '52 zal over een CAO onderhandeld worden.	4
Aardappelrooiers te Schoonoord (gem. Sleen).	Arbeiders eisten een uitbetaling van 10 % boven het vastgestelde contractloon.	EVO stookte.	Geen resultaat. Het werk werd op oude voorwaarden hervat.	5
C. van der Zanden, Aannemingsmij. NV, Rotterdam.	Eis: garantieloon bij werkloosheid.	Geen.	Geen resultaat. Het werk werd op oude voorwaarden hervat.	6
NV H. Hedeman Jr, Textiel-fabrieken te Almelo.	Protest tegen gelijkstelling lonen met die van het CAO.	ATEK-EVC trachtte te stoken.	Voorlopig oude lonen gehandhaafd. De bestaande loonregeling zal echter worden herzien.	7
Pa de Koning, werk uitvoerende te Velsen.	Sympathie-staking met stakers NV Boele & van Eesteren.	Uniebonden trachtten te bemiddelen. ABWB-EVC stookte	Geen resultaat. Het werk werd op oude voorwaarden hervat.	8

V o l g v o n d.	Be- gin in vo- rige mnd.	De <u>onder</u> de stakingsstreep vermelde getallen geven het aan- tal stakers aan. De <u>boven</u> de stakingsstreep vermelde getallen geven het aan- tal arbeiders aan, dat in normale toestand werkzaam is. . staking met vooraf bepaalde tijdsduur (korter dan 24 uren). - staking met vooraf bepaalde tijdsduur (24 uren of langer). = staking met niet vooraf bepaalde tijdsduur.																													
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	27-8	260																													
		5																													
2	28-8	ongeveer 170																													
		113																													
3	29-8	390																													
		Het aantal stakers varieerde van ongeveer 270 tot 328																													
4	31-8	24																													
5		50																													
6		16																													
7		50																													
8		Het aantal stakers varieerde van ongeveer 16 tot 66																													

Bouwonderneming Melis & van Dijk, werk uit- voerende te Velsen.	Sympathie-staking met de stakers NV Boele & van Eesteren.	Uniebonden trachtten te bemidde- len. ABWB- EVC stookte.	Geen resultaat. Het werk werd op oude voorwaarden hervat.	9
Holl. Beton Mij., werk uit- voerende te Velsen.	Idem	Idem	Idem	10
NV Maatschappij van Berkels Patent, Rotterdam.	Arbeiders eisten "winteruitkering" (kolentoeslag?).	Geen.	Idem	11
NV Chromleder fabriek "De Hinde" te Tilburg.	Geen aanleiding.	Geen.	Werk onder oude voorwaarden her- vat; enige sta- kers werden ont- slagen.	12
Bouwcombinatie "Raswijk" en andere bouwob- jecten te Amsterdam.	Sympathie-staking met stakers NV Boele & van Eesteren.	Uniebonden trachtten te bemidde- len. ABWB- EVC stookte.	Werk werd nadien normaal hervat.	13
Trawlvisserij te IJmuiden.	Stakers gingen niet accord met nieuw vastgestelde tabel- len voor de Zee- ongevallenwet.	ANBZ-EVC en ANBZ-OVB stookten. Uniebonden trachtten te bemidde- len.	Geen resultaat.	14

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30							
9																																					
10																																					
11																																					
12																																					
13																																					
14																																					

ongeveer 100

32

400 Enkele uren

Het conflict duurde enkele uren

700 à 1000 Enkele uren

Op 18/9 75; op 19/9 140; op 20/9 204

BIJLAGE I.

Uit artikel van "De Groene Amsterdammer" van 22 September 1951 over de Troonrede van Dinsdag 18 September j.l..

"Ontbrekende waarschuwing"

"Voor militaire uitgaven ruim 28% van de totale begroting. Het belangrijkste concrete punt in de Troonrede is dan ook geweest: "Vast staat, dat ... de verdere uitvoering van het militaire vierjarenplan zonder buitenlandse financiële hulp bezwaarlijk zou zijn te volbrengen". De waarschuwende strekking van deze woorden is duidelijk. Zij is ook nuttig en verheugend, omdat er de mogelijkheid van het enigermate handhaven van eigen oordeelskracht uit blijkt.

Men had echter verder behoren te gaan. Belangrijker, beter nog dan een economische waarschuwing zou een politieke waarschuwing zijn geweest. Want belangrijker nog dan de economische gevolgen van een zo beklemmend omvangrijke bewapening zijn de mogelijke rechtstreeks-catastrofale gevolgen.

Van deze regering kon men bezwaarlijk verwachten, dat zij zou zeggen: wij doen niet langer mee. Maar wel mocht men verwachten, en mag men van haar verlangen, dat zij gestadig nagaat of de militaire krachtsinspanning van het Westen wellicht zulke vormen aanneemt, dat - een zeker niet afwezig gevaar - het resultaat negatief wordt omdat de veiligheid, die men belijdt ervan te verhoppen, kleiner in plaats van groter wordt.

Het zou zin hebben gehad, als de regering in de Troonrede niet alleen duidelijk haar economische waarschuwing had doen horen, maar tevens beloofd had, dat Nederland althans zijn moreel gewicht in de schaal zal leggen, als een militaire overspanning op een ramp dreigt uit te lopen".

BIJLAGE II.

Artikel van Harry Pollitt, secretaris generaal van de communistische partij in Engeland, uit het Kominformblad no. 36 van Vrijdag 14 September 1951.

De "nieuwe" leugen van het uitvoerend Comité van de Labour-Party.

"De titel van de Politieke Verklaring van de Labour Party is veelbetekenend: "Onze eerste plicht is vrede", een titel, die kennelijk werd gekozen wegens het sterke en wijdverbreide verlangen naar vrede in de Labour Partij en de angst, dat de politiek van de rechtse Labourleiders tot oorlog voert.

Zowel de Liberale als de Tory-pers schreef onverschillig en verachtelijk over de Verklaring, omdat zij weten dat zij, wat hun klasse- en winstbelangen betreft, niets hoeven te vrezen. De Labourleiders zullen niets doen om de kapitalisten voor het hoofd te stoten!".

VERTROUWELIJK

en verder

"Er is een alternatief ten opzichte van het schrikwekkende vooruitzicht van oorlog en economische incenstorting, dat geboden wordt door de politiek van de Labour-regering. Dit alternatief werd door de Communistische Partij gegeven in haar Manifest, dat aan de vooravond van het Vakverenigingscongres werd gepubliceerd. Dit Manifest riep Groot-Brittanië op om de weg naar de wereldvrede te banen door het initiatief te nemen voor een vijf-mogendheden-conferentie en een vijf-mogendheden-vredes-pact en een vermindering van de bewapening over de gehele linie. Als Groot-Brittanië dit zou doen, zou de meerderheid van de naties in de wereld deze politiek ondersteunen en de Amerikaanse oorlogsplannen zouden verlamd worden.

Het Manifest wekte ook op om nieuwe betrekkingen van vriendschap en samenwerking te sluiten met alle volkeren van het Rijk op de grondslag van nationale onafhankelijkheid en gelijke rechten. Het toonde aan, dat de tegenwoordige vijandige betrekkingen, de militaire last van de rijksoverheersing en de koloniale oorlogen Groot-Brittanië verzwakken. Alleen het beëindigen van deze betrekkingen en het aanknopen van nieuwe, op grondslag van volledige erkenning van nationale onafhankelijkheid en gelijke rechten, kan de weg vrijmaken voor de wederzijdse economische samenwerking en maatschappelijke vooruitgang, in het belang zowel van het Britse volk als van alle volken van het tegenwoordige Rijk.

Het Manifest toonde ook aan, dat Groot-Brittanië zijn positie in de wereld kan versterken door vriendschap en samenwerking met de Sowjet-Unie, Volks-China en de Volksdemocratiën van Europa.

Alleen door een eind te maken aan het verbod van de handel tussen Oost en West kunnen de handelsproblemen van Groot-Brittanië worden opgelost".

en tenslotte

"Dit Manifest van de Communistische Partij besluit: "De enige weg om deze grootse en edele doeleinden te bereiken is, het verenigen van de rijen en de krachten van alle werkers in Groot-Brittanië, zodat de politiek van de tegenwoordige rechtse Labourleiders radicaal veranderd en de basis gelegd kan worden voor een beslissende vooruitgang van de Labour Beweging en een grote nederlaag van de Tory Partij ter gelegenheid van welke algemene verkiezingen in de toekomst ook".

BIJLAGE III.

Rede Paul de Groot voor Partijbestuur.

Op Zaterdag 22 en Zondag 23 September 1951 kwam het Partijbestuur van de C.P.N. te Amsterdam bijeen. Enkele genodigden

VERTROUWELIJK

uit de districten waren mede aanwezig. Paul de Groot hield een uitvoerige rede. In dit betoog behandelde hij de volgende punten.

1. Het einde van de economische Marshall-hulp is in zicht. Het doel daarvan was het kapitalisme weer op de been te helpen en het klaar te maken voor de oorlog tegen de S.U.. Verdere hulp zal (na 1951) alleen in de vorm van levering van bewapening plaats vinden. De arbeiders hebben van deze hulp niet alleen geen profijt gehad, hun levenspeil daalde zelfs nog.
2. De voorstellen tot wijziging van de grondwet moeten dienen om de fascisering van ons land te vergemakkelijken. De positie van het zittende kabinet is zo zwak, dat een regeringscrisis nog vóór de verkiezingen, mogelijk is.
3. De politieke partijen
 - a. P.v.d.A. aarzelt tussen verdere deelname aan de regering of in-de-oppositie-gaan. De leden-massa is duidelijk voor de oppositie-keus; de partijleiding distancieert zich min of meer van de regering, getuige de publicatie van het urgentie-program.
 - b. V.V.D.. Vele kiezers voelen zich door regerings-maatregelen bedrogen en keren zich van de partij af.
 - c. K.V.P.. Duidelijke tegenstelling tussen de leiding en de ontevreden leden, voornamelijk in de K.A.B..
 - d. C.P.N.. Pogingen haar te isoleren hebben gefaald. Het stemmenverlies is slechts tijdelijk en een gevolg van terreur. Er komt bij anderen meer begrip voor de partij. De Vredesactie bracht veel baat.
4. Strijd voor de vrede. Moet met nog meer kracht worden gevoerd. Wereldoorlog is niet onvermijdelijk. Twijfel daarin is defaitisme. De S.U. (met aanhang) is principieel vredelievend en zo krachtig dat de imperialisten daartegen niet opgewassen zijn.
5. Bewapeningsrazernij. Verwekt wel oorlogsgevaar, maar maakt oorlog niet onvermijdelijk. Voor oorlogvoering is naast wapenbezit ook de controle van de massa nodig. Daaraan ontbreekt aan Amerikaanse zijde nog veel, getuige de mislukte pogingen tot vernietiging communistische invloed. De bewapening zal Amerika en zijn volgelingen ruïneren en zodoende de voorwaarden scheppen voor het aan de macht komen van vredelievende volksregeringen.
6. Co-existentie. Het dogma van de onmogelijkheid van het vredig naast elkaar bestaan van een kapitalistische en een socialistische wereld is vals en in zijn oorsprong Trotskistisch.

VERTROUWELIJK

Diens stelling dat een naast elkaar bestaan zonder strijd onmogelijk is wordt gelogenstrakt door het 34-jarig bestaan van de S.U.. De Volksrepublieken China en Korea en de Duitse Dem. Republiek zullen het verdere bewijs daarvoor leveren. Het machts-evenwicht tussen beide kampen en het groeiende socialistische machts-overwicht maakt dat een nieuwe oorlog niet onvermijdelijk is.

7. Nationale bevrijding. Het groeiende socialistische machts-overwicht bevordert de kansen van de Amerikaanse satelliet-staten om zich van het Amerikaanse juk te bevrijden en om het Atlantisch pact te ontbinden. De nationale bevrijding zal het begin zijn van alle vooruitgang in ons land. De toenemende anti-Amerikaanse gezindheid bevordert de verwezenlijking van een nationaal eenheidsfront. Daarin zal, evenals in de bezettings-strijd, het communisme de voorste gelederen vormen. "De strijd voor de nationale bevrijding van de Amerikaanse overheersing is een strijd die wij met alle Nederlanders willen en moeten voeren in een nationaal eenheidsfront, waarbij wij met als enige vijanden de Amerikaanse imperialisten en hun Nederlandse collaborateurs, allen de hand reiken, die samen met ons, ons land van hun heerschappij willen vrij maken".

8. Woningbouw. Beroep op de werkers-massa, speciaal in de P.v.d.A. en N.V.V. om gezamenlijk te strijden voor een gedwongen lening, ter oplossing onmiddellijke behoeften voor woningbouw.

9. Eenheid in de vakbeweging. E.V.C.-geschiedenis met extra-vermelding afwijzing fusie-voorstel door N.V.V.. Ten behoeve van meer invloed blijft één vakverbond wenselijk, doch daarin zullen de leden de gedragslijn moeten vaststellen. De strijd tegen de N.V.V.-leiding zal lang en moeilijk zijn. De E.V.C. heeft daarin eigen taak. Hoogste taak der communisten is hun beste krachten aan de vakbeweging te geven.

Naast de taken, opgelegd tijdens het Waarheid-zomerfeest, t.w.:

5.000 nieuwe Waarheid-abonné's,
f. 50.000,- voor Waarheid-obligatielening en
f. 150.000,- voor Verkiezingsfonds
werden de volgende leuzen geformuleerd voor de komende partij-activiteit.

1. Nationaal eenheidsfront voor een vrij en vredelievend Nederland.
2. Eenheid van actie van socialisten en communisten tegen de reactie.
3. Eenheid van actie van N.V.V.-ers en E.V.C.-ers, georganiseerd en ongeorganiseerd voor 10% loonsverhoging.
4. Voor een gedwongen lening van de grote inkomens voor de woningbouw.

BIJLAGE IV.

VERVOLG VAN BIJLAGE II VAN MAANDOVERZICHT 8 - 1951:

Samenvatting gegevens betreffende de staking onder bouwvakarbeiders van N.V. Boele & van Eesteren bij fabrieksbouw "Breedband" op Hoogoventerrein te Velsen.

Donderdag 13-9-1951: staking uitgebreid. Tengevolge van het incident bij het station Hoogovens, waarbij enige stakers voor de autobussen zijn gaan liggen, hebben vrijwel alle arbeiders geweigerd aan het werk te gaan. De staking was daarmee praktisch algemeen geworden. Kort nadien werd een aantal stakers, waaronder de stakingsleiding, op het terrein toegelaten voor een bespreking met de directie B.v.E.

Nader voorstel van directie: Aan de afvaardiging werd medegedeeld, dat niet al het personeel kon worden teruggenomen, maar dat zoveel arbeiders tot het werk zouden worden toegelaten als voor het bedrijf verantwoord was; voorts dat deze tewerkstelling over enige dagen zou worden verdeeld en wel in die zin, dat nog diezelfde dag een aantal stakers telegrafisch zou worden uitgenodigd het werk te hervatten, terwijl op de volgende dagen een dergelijk telegram aan een andere groep stakers zou worden verzonden.

Rollen omgedraaid: stakers stellen ultimatum. Het voorstel werd evenwel verworpen. De stakers eisten, dat de Uniebonden de leiding van de staking zouden overnemen en hun kassen zouden openstellen. Na mededeling van dit resultaat der bespreking aan de wachtende stakers, werd onder hen het dreigement vernomen, dat - wanneer om 12 uur niet alle arbeiders aan het werk zouden mogen gaan - sympathiestakingen zouden worden uitgelokt.

Sympathie-stakingen: Om ongeveer 13 uur diezelfde dag braken bij enige, eveneens op het Hoogoventerrein werkzame bouwondernemingen sympathiestakingen uit.

Toenemende activiteit van communisten, onder leiding van de E.V.C.. Afgezien van het optreden van Willem F.H. VAN HET SCHIP bij het begin van het conflict en op de stakersvergaderingen, trachtte de E.V.C. de staking zoveel mogelijk voor te stellen als "geboren uit de eenheid der werkers", onder aanvoering van de zelfstandige stakingsleiding. In bijlage II van M.O. 8 (blz. 4) is reeds gemeld, dat bij propaganda-acties en bij het posten geleidelijk meer E.V.C.-ers en niet bij het conflict betrokken communistisch georiënteerde personen werden opgemerkt. Aangaande de invloed van de E.V.C. is verder waargenomen, dat de eerder genoemde E.V.C.-bestuurders VAN HET SCHIP en STOUTEN steeds toegang hadden tot de vergaderingen van de stakingsleiding.

VERTROUWELIJK

Een open-lucht-meeting, welke de E.V.C. op Maandag 17 September in Beverwijk wilde organiseren, heeft geen doorgang gevonden, omdat de burgemeester weigerde hiervoor vergunning te verlenen.

De volgende dag echter werd in Velsen een ontspannings- en cabaret-middag gehouden, waarbij o.m. een Russische film werd vertoond. De stakers hadden hier vrije toegang. VAN HET SCHIP, STOUTEN en Wessel HARTOG waren hier weer aanwezig.

Aan de stakers werd voorts bekend gemaakt, dat leden van de Nederlandse Vrouwen Beweging (N.V.B.) dagelijks gratis koffie zouden verstrekken in het Waarheids-gebouw te Beverwijk. Op een andere stakersvergadering werd medegedeeld, dat de N.V.B. in Haarlem bezig was met het inzamelen van levensmiddelen voor de stakers; zij die voor hun kinderen onderdak zochten, konden daartoe bij de N.V.B. adressen krijgen.

In het vorig overzicht is reeds gemeld, dat talrijke pamfletten, alsook "Stakers Bulletins" in omloop zijn gebracht. In de tweede helft van September werden vooral ook buiten de gemeenten Velsen en Beverwijk talrijke pamfletten verspreid, o.m. in Amsterdam, Den Haag, Alkmaar, enz.. Daaronder bevond zich ook een gedrukte stakerskrant. Ook van deze pamfletten doet de uitvoering vermoeden, dat de E.V.C. bij de vervaardiging behulpzaam is geweest. Naast pamfletten heeft de E.V.C. ook een aantal exemplaren van het A.B.W.B.-orgaan "Wij Bouwen" gratis uitgereikt, o.m. op een in Beverwijk gehouden stakersvergadering.

Op 24 September werd in Velsen een gedrukt pamflet verspreid waarin de arbeiders van de Hoogovens en de op het Hoogoventerrein werkzame bouwvakarbeiders werden opgeroepen de staking te ondersteunen, mede te strijden voor het ongedaan maken van het ontslag van alle arbeiders en geen "maffers" op het werk te dulden. Het pamflet droeg als ondertekening: "De stakingsleiding". Aan de verspreiding namen ook niet bij het conflict betrokken communisten deel.

Op 27 September werden op een bouwwerk in Den Haag door E.V.C.-ers pamfletten verspreid, die als opschrift droegen: A.B.W.B. (E.V.C.), Prinsengracht 739, Amsterdam. Behalve de aanhef was de tekst woordelijk gelijk aan die van de hiervoren genoemde pamfletten. Papiersoort en drukinkt lijken sterk op elkaar; uit het lettertype blijkt duidelijk, dat hetzelfde zetsel is gebruikt.

Sympathiestaking in Amsterdam. Op Dinsdagmorgen 18 September is in Amsterdam een solidariteitsactie gevoerd, waarbij een lid van het stakingscomité van B.v.E. op enige bouwwerken toespraken heeft gehouden. Als gevolg hiervan hebben circa 800 bouwvakarbeiders het werk neergelegd. Zij zijn in hun werkkleding door de binnenstad getrokken. Daar zij een optocht vormden,

VERTROUWELIJK

heeft de politie hen uiteengedreven. Omstreeks 12 uur arriveerde een groep van + 200 man bij het Raadhuis. Een deputatie van 6 man is door de Burgemeester ontvangen. Zij verlangde namens de bouwvakarbeiders van Amsterdam, dat de woningbouw voortgang zou vinden en sprak haar sympathie uit ten aanzien van de staking bij B.v.E. te Velsen. De volgende morgen is het werk weer hervat.

Stakersvergadering van Zaterdag 22-9-1951. Op deze belangrijke vergadering was een E.V.C.-delegatie aanwezig, waarvan o. m. deel uitmaakten: de voorzitter van het Verbondsbestuur der E.V.C., Berend BLOKZIJL (29-12-'18) en de meergenoemde VAN HET SCHIP. De vergadering werd beledigd naar aanleiding van een door alle stakers ontvangen brief, waarin bekend werd gemaakt, dat men op Maandag 24 September weer aan het werk kon gaan met uitzondering van 44 arbeiders, die waren ontslagen. (Opm.: Reeds op 31 Augustus werd van directiezijde hetzelfde aanbod gedaan). In de brief werd verder medegedeeld, dat Maandag 24 September uit Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Haarlem en Alkmaar speciale autobussen zouden vertrekken, waarmee de arbeiders naar het werk konden rijden.

De vergaderingsvoorzitter Frederik EBERHARD, geboren 27-11-1920 te Odoorn, wonende te Amsterdam (verbeterde opgave), tevens voorzitter van het stakingscomité, gaf tijdens de bijeenkomst andermaal blijk een vergadering handig te kunnen leiden. Na zijn inleiding werd de vraag of al dan niet moest worden doorgegaan in discussie gegeven. Dertig discussianten voerden het woord.

Voordat tot stemming werd overgegaan bracht een staker uit Amsterdam nog verslag uit van de vorenvermelde sympathiestaking van "1500" man, alsmede van het "terreur-optreden" van de politie. Hij besloot zijn toespraak met de opwekking tot het bittere einde door te strijden. Vervolgens deelde voorzitter EBERHARD mede, dat de stakingsleiding de vergadering het advies gaf door te staken. Hij hield een fel betoog, aan het slot waarvan hij nog een brief uit Amsterdam voorlas, waarin namens 600 havenarbeiders uit Amsterdam en Rotterdam morele en financiële steun werd toegezegd. De brief was ondertekend door Maurits BOSCHART (28-2-'05), lid hoofdbestuur van de Algemene Bedrijfsbond Transport (A.B.T.-E.V.C.).

Daarna werd gestemd. Uitslag: 167 vóór doorstaken en 64 tegen; (2 ongeldig). Tenslotte gaf voorzitter EBERHARD nog enige aanwijzingen voor het posten op Maandagmorgen (24/9) bij de uit de genoemde plaatsen vertrekkende autobussen en het bewerken van arbeiders, die daarmee naar Velsen zouden willen vertrekken.

Demonstratie tegen autobuschauffeurs. Maandagmiddag (24/9) hield een groep stakers een demonstratie voor de garage van de auto-

VERTROUWELIJK

busondernemer, met wiens autobussen de arbeiders uit de genoemde vijf plaatsen werden opgehaald. Dientengevolge weigerden de chauffeurs voor dit doel nog verder met de bussen te rijden. De directie B.v.E. zette het vervoer van werkwilligen van en naar huis voort met andere bussen en taxi's.

Molestaties en acties. Betreffende de activiteit van stakers en met hen sympathiserende communisten en E.V.C.-ers voornamelijk tegen werkwilligen, worden hieronder enkele voorbeelden genoemd.

Uit Den Haag werden kalkacties gemeld, waarbij bepaalde werkwilligen met vermelding van hun adres voor "onderkruiper" of "maffer" werden uitgemaakt. De leiding van een groep personen, die werkwilligen trachtte lastig te vallen, berustte bij de bekende Hubertus N.W. HOVENS, 3-7-1898, voorzitter afdeling Den Haag van de A.B.W.B.-E.V.C..

In de avond van Donderdag 27 September werd omstreeks 22 uur van de woning van een werkwillige een ruit ingeworpen. Een autobusondernemer, die het vervoer van werkwilligen uit Den Haag verzorgde, verklaarde op 28 September een telefoontje te hebben ontvangen van iemand, die zeide te spreken namens de stakingsleiding. Hij drong erop aan, geen autobussen meer voor dit vervoer beschikbaar te stellen. Toen hierop niet werd ingegaan, verklaarde hij, dat voor de veiligheid van de bussen niet meer kon worden ingestaan; bij de pont in Velsen zouden wel eens een paar honderd man klaar kunnen staan.

Uit Alkmaar, Bergen en Castricum werden verschillende acties tegen werkwilligen gemeld. In enkele gevallen verminderde het aantal werkwilligen tot 25%. Op Maandagmorgen 24/9 nam aan een actie nabij Alkmaar ook een 15-tal uit Rotterdam afkomstige stakers deel. Zij zouden bij kameraden in Alkmaar hebben overnacht. Arbeiders, die per bus of per fiets naar Velsen wilden vertrekken werden op verschillende plaatsen opgewacht en lastig gevallen. Enige malen werd geconstateerd, dat de acties onder leiding stonden van vooraanstaande leden van C.P.N. en E.V.C., die zelf niet bij het conflict waren betrokken. In Bergen verspreide de Rijkspolitie een 15-tal personen, die ageerden tegen een vrouw, wier man bij B.v.E. aan het werk was gegaan. Enige werkwilligen legden tengevolge van dreigementen over dit soort acties het werk neer. Eén van hen wilde zijn vrouw, die in verwachting was, aan geen enkele actie blootstellen.

Ook in Leiden zouden vrouwen van werkwilligen door stakers en E.V.C.-ers zijn bezocht en bewerkt. Onder hen zouden zich ook enige ijzervlechters hebben bevonden, die kort geleden uit Rusland zouden zijn teruggekeerd.

Einde van de staking. De directie B.v.E. verklaarde zich reeds

VERTROUWELIJK

op 31 Augustus bereid 41 van de 85 ontslagenen in dienst terug te nemen. Aan het ontslag van de overige 44 met name genoemde arbeiders bleef zij evenwel vasthouden. Deze 44 vormden het minimum aantal minder vakbekwame of ijverige arbeiders, dat uit het bedrijf moest worden verwijderd. In getallen uitgedrukt was de situatie als volgt: Het aantal bij het conflict betrokken arbeiders was 389, waarvan 66 betonvlechtsers in dienst van een onderaannemer en 323 in dienst van B.v.E. zelf. Andere aannemers, belang hebbende bij een spoedig einde van het conflict, verklaarden zich bereid 77 stakers "over te nemen". Van de 323 bleven dan voor rekening van B.v.E. over 246, en na aftrek van de 44 ontslagenen: 202 arbeiders. B.v.E. verklaarde zich bereid dit aantal in dienst te nemen, d.w.z. met inbegrip van het aantal werkwilligen, dat omstreeks 27 September 35 bedroeg. Bij B.v.E. zouden dus in dienst kunnen terugkomen $202 - 35 = 167$, en bij andere andere aannemers 77, totaal 244. De stakingsleiding kwam echter tot de ontdekking, dat-gelet ook op het aantal stakers, dat inmiddels elders werk had gevonden - geen 244 stakers meer "beschikbaar" waren. Onder de wel beschikbare stakers bevonden zich bovendien de 44 man, die niet voor herplaatsing in aanmerking zouden komen. In verband hiermede verklaarde de stakingsleiding zich accoord met het ontslag van 44 arbeiders, mits deze niet met name zouden worden genoemd. De 44 wel met name genoemden zouden dan herplaatst kunnen worden, terwijl het "naamloze" ontslag zou komen te rusten op arbeiders, die inmiddels toch al elders werk hadden gevonden. De directie B.v.E. weigerde dit, maar een andere aannemer verklaarde zich tenslotte bereid onder de 77 over te nemen arbeiders, ook die 44 minder vakbekwamen in dienst te nemen. Op Maandag 1 October zijn daarop in totaal 164 arbeiders bij B.v.E. in dienst gekomen. Onder hen bevonden zich, op enkele uitzonderingen na, niet de 44 voor ontslag aangewezenen, noch de 41 andere, aanvankelijk ontslagenen en evenmin de stakingsleiding. Deze zijn door de reeds genoemde andere aannemersfirma in dienst genomen.

Propaganda voor de E.V.C..

a. De stakingsleiding verklaarde in een pamflet o.m. het volgende:

"DE OVERWINNING IS EEN VOLDONGEN FEIT."

"ALLE ontslagen arbeiders kunnen weer aan de slag."

"Waarom hebben wij onze overwinning te danken?"

" - Aan de eensgezindheid waarmee onze actie werd gevoerd.

" - Aan de standvastigheid van de stakers.

" - Aan ons onverzoenlijk optreden tegen de scheurmakers

" en tegen het ondermijnende gewroet van de Hoofdbestuurders der Uniebonden.

" - Aan jullie daadwerkelijke, morele en financiële solidariteit.

" - Aan de onbaatzuchtige hulp van de A.B.W.B. (E.V.C.).

VERTROUWELIJK

"LEVE DE OVERWINNING!
"LEVE DE STRIJD OM LOTSVERBETERING EN TEGEN VERSLECHTE-
"RINGEN!
"LEVE DE EENHEID VAN ALLE ARBEIDERS!"

b. In een pamflet van het Hoofdbestuur van de A.B.W.B.-E.V.C. wordt o.m. gezegd:

"GEWONNEN! De eensgezinde staking van de bouwvakarbeiders.
"aan de Hoogovens is in een klinkende overwinning geëin-
"digd. Alle ontslagen zijn ongedaan gemaakt.
"Dat is het prachtige resultaat van het op juiste wijze
"leiding geven van de A.B.W.B. (E.V.C.) bij dit conflict
"zodat de stakers steeds doelbewuster gingen optreden en
"de vijanden, de Uniebestuurders, ondernemers en O.V.B.,
"geen kans kregen om hun plannen, een aantal arbeiders te
"ontslaan, door te voeren.
"De stakers stelden zich onverkort achter de politiek van
"de A.B.W.B. (E.V.C.), welke gericht is op het behartigen
"van de belangen der bouwvakarbeiders tegen de ondernemers,
"welke hun winsten ten koste van de arbeiders willen verho-
"gen, tegen de regering, welke de door Amerika gecoman-
"deerde oorlogsvoorbereiding op de schouders van de arbei-
"ders probeert af te wentelen. Daarom bleven, ondanks de
"kuiperijen van hun bestuurders, de Unieleden trouw aan de
"parolen en besluiten van de stakingsleiding".
